

UN QUIST DINS UN OU DE GALLINA

pel

P. JAUME PUJIULA, S. J.

Dins un ou de gallina (1) fou trobat un saquet o veixigueta, tancada de per tot, i de la mida d'una pansa, a la qual s'assemblava també per la seva blanor, i s'aixafava en comprimir-la amb els dits. No deixà de cridar-me l'atenció aquest fenomen, nou per a mi. Vaig fixar l'objecte en alcohol, i el vaig incloure, després d'haver-lo fragmentat amb les tisores, en parafina, per a seccionar-lo amb el micròtom, i practicar el seu estudi histològic. Els talls foren de 7 μ .

A fi de poder comparar els resultats i cerciorar-me per aquest camí de la interpretació recta o falsa que hom pogués donar a les distintes formacions que componien el quist, vaig tenyir talls per tres mètodes. Vaig aplicar primerament el mètode histològic més usual, que és el de l'hema-toxilina i eosina; després el mètode metapolicròmic de Gallego, usant, però, com a mitjà de viratge, només que

(1) No podem precisar en quina part de l'ou es trobava. Aquell que ens el va enviar, se'l trobà a la boca en beure's l'ou, passat per aigua. Suposem que fora a la clara.

el formol, per bé que en la tènue proporció que prescriu el mètode; i finalment, pel de la *orceïna*, aquest darrer per a determinar millor la presència de fibres o membranes elàstiques.

Descrivint ara els resultats generals, obtinguts pel primer procediment, es veu que el saquet o quist estava exteriorment format per una càpsula conjuntiva (fig. 1 cc), dessota la qual s'oferia una trama d'aspecte reticular, de malles bastant grosses (fig. 1 cr) i les parets de la qual eren derivacions del conjuntiu de la càpsula. En la mateixa càpsula eren molt escassos els nuclis cel·lulars; també escassejaven bastant en la xarxa subjacent; però, en tot cas, eren més, i en alguns indrets formaven com un niu o agrupament. Entre ells hi havia nuclis histògens, si havem de jutjar per la forma llur; altres, de forma rodona, semblaven ésser leucocits (limfocits).

A la capa reticular en seguia, en direcció centrípeta, una altra de bastant ampla i d'aspecte agarbellat (figura 1 c cr) molt vermellosa, on començaven a cridar l'atenció molts nuclis cel·lulars. Però on aquests abundaven i s'acumulaven, formant nius en alguns punts, era en la capa següent, de color gris-blau pàl·lid, constituïda per una massa finament granulosa, sembrada, com havem dit, de nuclis cel·lulars. Aquest sembla ésser el límit intern de la paret del quist. Dins d'ell no hi ha sinó una massa sense cèl·lules i sense nuclis, constituïda per dues substàncies: una tenyida de gris sense estructura; i una altra tenyida de vermell, presentant-se en feixos fibrosos (fig. 2), dirigits en diversos sentits i entrecreuats; ja que en el tall es veien també feixos de fibres tallades transversalment.

Com que aquesta massa central és, per una banda, esponjosa i està separada, per l'altra, de la paret, abans descrita, sembla que d'aquí es desprenguí que la dita

J. Pujiula

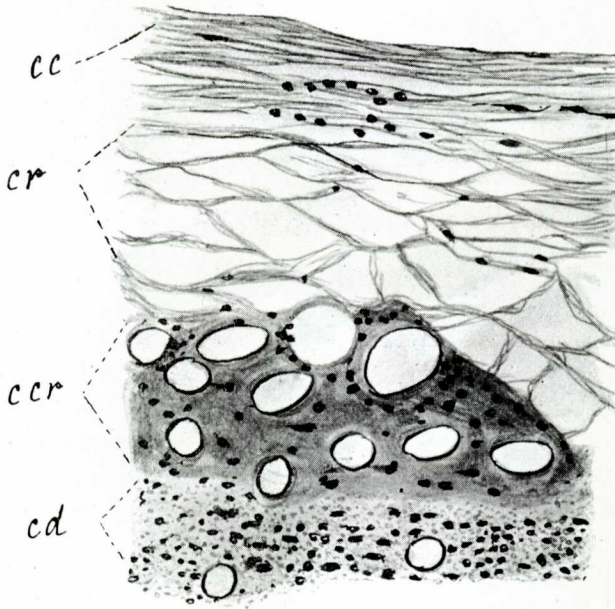

Fig. 1

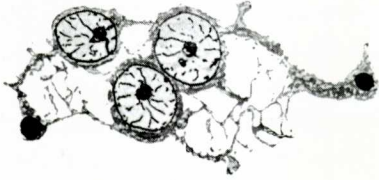

Fig. 3. —

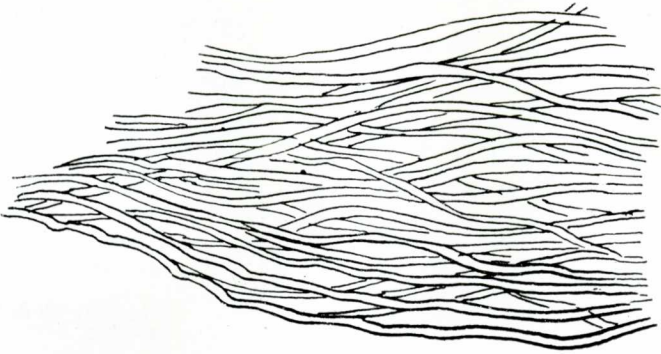

Fig. 2. —

massa no ocupava tota la cavitat del quist, sinó que devia existir alla demés algun plasma o licor aquós.

Sobre la naturalesa histològica d'aquestes distintes formacions, per de prompte és fora de tot dubte que la càpsula externa i la capa reticular subjacent són de naturalesa conjuntiva. Perquè, demés de l'aspecte propi del teixit conjuntiu que presenta, la coloració pel mètode de Gallego no permet posar-ho en estat de judici. La capa següent és més difícil d'interpretar per haver sofert segurament alteracions notables. L'aspecte agarbellat ens recorda, almenys remotament, l'estructura de la massa vitelina de l'ou de gallina o també la del teixit adipós. L'última capa de la paret no sembla que tingui ja estructura histològica, sinó representar com el producte de formacions alterades. La massa interna no figurada o estructurada, es pot considerar també com la desfeta d'alguna substància o el seu coàgul o precipitat. Tinguérem els feixos fibrosos des d'un principi com de naturalesa *elàstica*. Això ens diu el gros i el perfecte contorn de les seves fibres, i, en general, la seva disposició en la forma típica de feixos fibrosos elàstics. Pel mètode de Gallego s'han tenyit de blau molt més pàl·lid. A fi d'escatir millor aquest punt i investigar la naturalesa d'aquestes fibres, tractàrem una preparació per l'orceïna. La tinció no va resultar, sense poder caure de moment en la causa. Així i tot, persistim en la idea de la naturalesa elàstica de les dites fibres.

Ens resta encara inquirir l'origen del quist i el seu trasllat a l'ou. L'explicació més probable que se'ns ofereix sobre això, és que aquí es tracta d'un fol·licle atrètic o alterat, abans d'arribar al seu desenrotllament perfecte, desprenent-se de l'ovari en l'ovulació d'un altre òvul, al qual estaria segurament adherit i pel qual fóra arrossegat a l'oviducte. Ambdós units, deurien seguir, bo i recurrent el dit oviducte, embolcallant-se amb un mantell comú

d'albúmina, en passar per les glàndules que la segreguen, i després amb la clofolla, en passar per les calcòfores.

Dins d'aquest supòsit, la càpsula conjuntiva amb la reticular subjacent fóra la càpsula conjuntiva del fol·licle (*theca folliculi*): en prova de la qual cosa podem aduir que en la càpsula del quist existeixen vasos, obstruïts per certs cossos grossos i vermelloso (mètode de Gallego) que podrien ésser coàguls de sang o masses de glòbuls sanguinis alterats. La capa que havem anomenat *agarbellada*, ens sembla que rebrà una explicació plausible si la considerem com a vitel·la alterada retenint tal vegada nuclis de cèl·lules de l'epiteli fol·licular: igualment diríem de la darrera capa que representaria un estat més avançat d'alteració. Els molts nuclis que s'hi troben, o serien també residu de cèl·lules epitelials o leucocits, la presència dels quals no ha d'estranyar a ningú; ja que, en la nostra hipòtesi, l'alteració del fol·licle, que hagués originat el quist, s'hauria verificat en el mateix ovari; i per consegüent, hauria provocat allí la vinguda de leucocits. La massa central, part desfeta i part convertida en feixos de fibres elàstiques, ofereix potser major dificultat en la nostra hipòtesi: però, si tenim present que les fibres elàstiques no deuen la seva existència a un procés endocel·lular, sinó que es presenten primer en forma de menudes granulacions extracel·lulars que després es fusionen, per a originar fibres i làmines: no podrà semblar cosa tan estranya ni fora de camí admetre que s'hagin pogut formar dins del quist.

Es clar que la nostra explicació no té altre valor que el d'una hipòtesi probable. No excloem la possibilitat d'un altre origen per al quist de referència. I si tal vegada s'ofereix a algú una altra explicació millor (que nosaltres de moment acceptarem i preferirem a la nostra), volem indicar una dada que pugui donar alguna llum, i és que per fora de la paret del quist i un xic apartat de la dita paret,

ens vam trobar amb un sincici que contenia tres nuclis molt grossos (fig. 3), semblants en tota cosa als de les cèl·lules gegants, estudiades per nosaltres en l'evolució del ratolí (1). D'on procedeixen aquestes cèl·lules, ho ignorem: en general només podem dir que serán cèl·lules hipertrofiades del teixit que envoltava el quist en el lloc de la seva formació.

(1) *Die Frage der Riesenzellen bei der Entwicklung der Maus* (Mus Musculus v. alba). Primer Congreso de Naturalistas Españoles (1908).